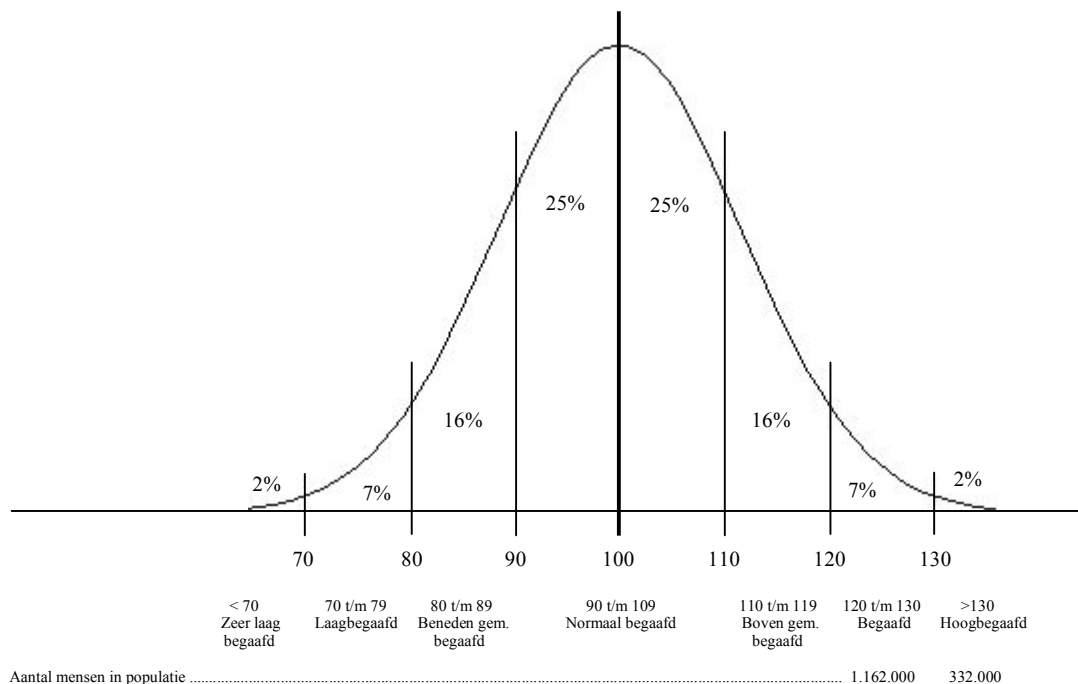

(Hoog)begaafdheid

Onderstaande normaalverdeling geeft een overzicht, van de meest gebruikte begrippen in de intelligentieverdeling.

De intelligentieverdeling wordt meestal weergegeven, in een normaalverdeling waarbij de standaarddeviatie 15 is. Wij kiezen ervoor om de verdeling te presenteren met een standaarddeviatie van 10. Reden hiervoor is, dat deze indeling beter aansluit bij de noden per categorie zoals deze uit de praktijk blijken. Zo kan een student met een IQ van 116, uitgedaagd worden in een universitaire omgeving. De ondergrens van dit opleidingsniveau is immers om en nabij dit IQ. Maar een student met een IQ van 126, zal dit waarschijnlijk heel anders ervaren. In de praktijk prikkelt dit opleidingsniveau de talenten van deze begaafde studenten al veel minder.

Zoals dit voorbeeld illustreert, is de scheidlijn (die aangeeft wie in potentie baat heeft bij een helpende hand, meer uitdaging, e.d.) niet eenduidig te trekken. Ook een aantal begaafden heeft nood aan meer inhoud/acties dan wat in onze samenleving geldt. Ook deze mensen kampen met weerstanden waar hoogbegaafden ook mee te maken hebben. Zoals onbegrip of eigen talenten niet voldoende kunnen ontwikkelen. Bovendien lukt het niet elke hoogbegaafde, om door het maken van een IQ test in het 98^e/99^e percentiel te scoren. Omdat ze niet goed in hun vel zitten, een traumatische ervaring gehad hebben of in zichzelf opgesloten zitten. Dit zijn voorbeelden die aangeven dat een aantal begaafden tussen wal en schip raken. Omdat enerzijds het reeds georganiseerde voor hen niet past en anderzijds ingezoomd wordt op hoogbegaafdheid. Het Matilda Fonds wil een bijdrage leveren voor alle begaafden en hoogbegaafden die substantiële nadelige gevolgen ondervinden als gevolg van onvoldoende geïntegreerd zijn van (hoog)begaafdheid in onze samenleving. Waarom integratie zo belangrijk is, wordt nog eens duidelijk via de meest gebruikte modellen over hoogbegaafdheid.

Er zijn drie veel gebruikte modellen, die de hoedanigheid van hoogbegaafdheid meer vanuit het gedrag benoemen. Het gaat dan om de vraag in hoeverre hoogbegaafdheid tot uitdrukking komt en welke aspecten hierop van invloed zijn.

Triadisch Model en Multifactorenmodel van Mönks.

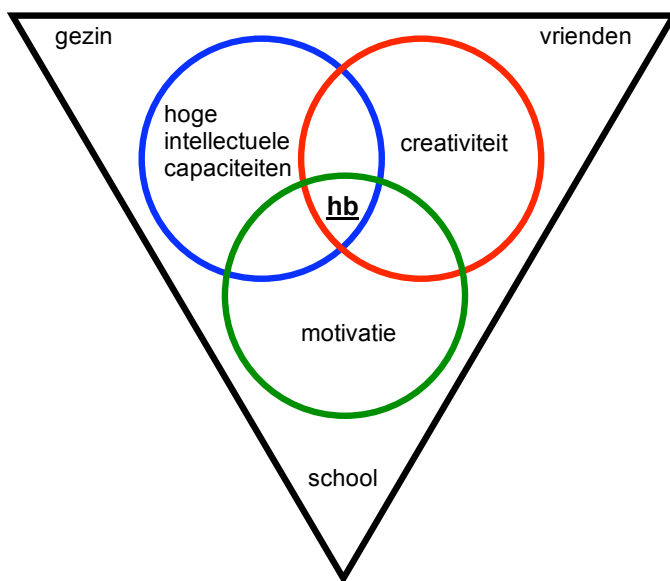
J.S. Renzulli

Om van hoogbegaafdheid te kunnen spreken, moet iemand volgens de Amerikaan Renzullie, naast hoge intellectuele capaciteiten, ook over een hoge mate van creativiteit en taakgerichtheid beschikken. Hij ontwikkelde het Triadisch Model (1975), dat dit vertolkt.

Dr. F.J. Mönks

De Nijmeegse hoogleraar Mönks nam dit model over en voegde omgevingskenmerken toe. Omgevingsaspecten bepalen mede in hoeverre hoogbegaafd gedrag zichtbaar wordt. Een persoon leeft immers niet in een vacuüm. In geval van kinderen zijn deze aspecten: het gezin, de school en de vrienden (peers). Door deze toevoeging ontstond het Multifactorenmodel van Mönks (1985).

Multifactorenmodel van Mönks

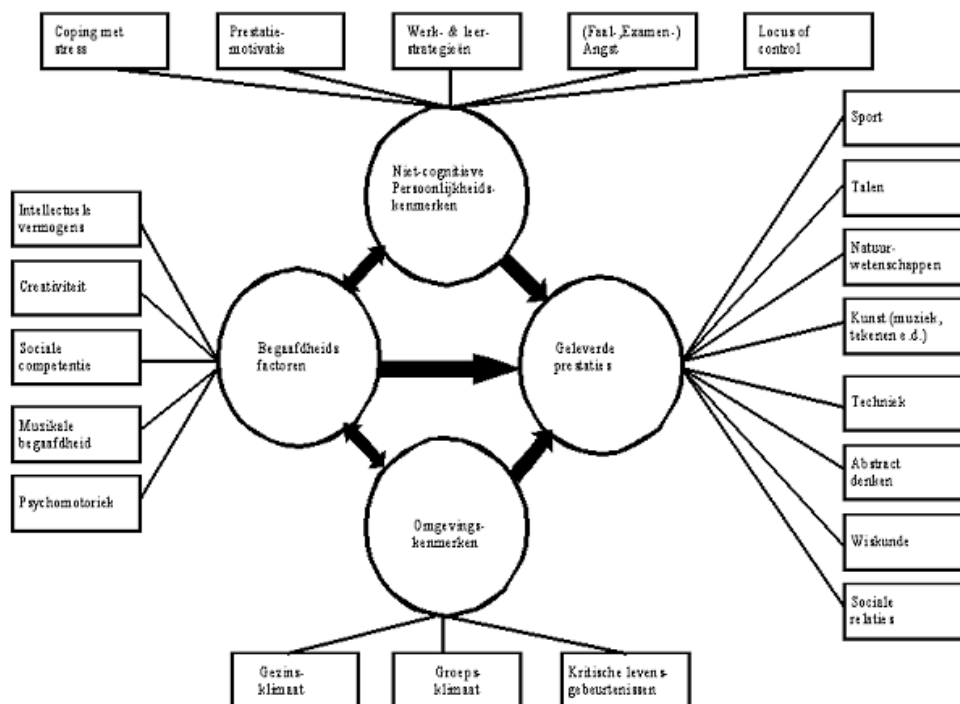
J.T. Webb

De Amerikaanse auteur Webb voegt aan het model van Renzulli nog twee kenmerken toe. Om van begaafd gedrag te kunnen spreken, moet een individu ook nog beschikken over 'courage and caring'. Met 'courage' doelt hij op de moed om de begaafdheid te tonen. 'Caring' gaat in op een te nemen verantwoordelijkheid om de persoonlijke mogelijkheden op een, met zorg voor de materiële en immateriële omgeving, moreel verantwoorde manier te gebruiken.

Multifactorenmodel van Heller.

Prof. K.A. Heller

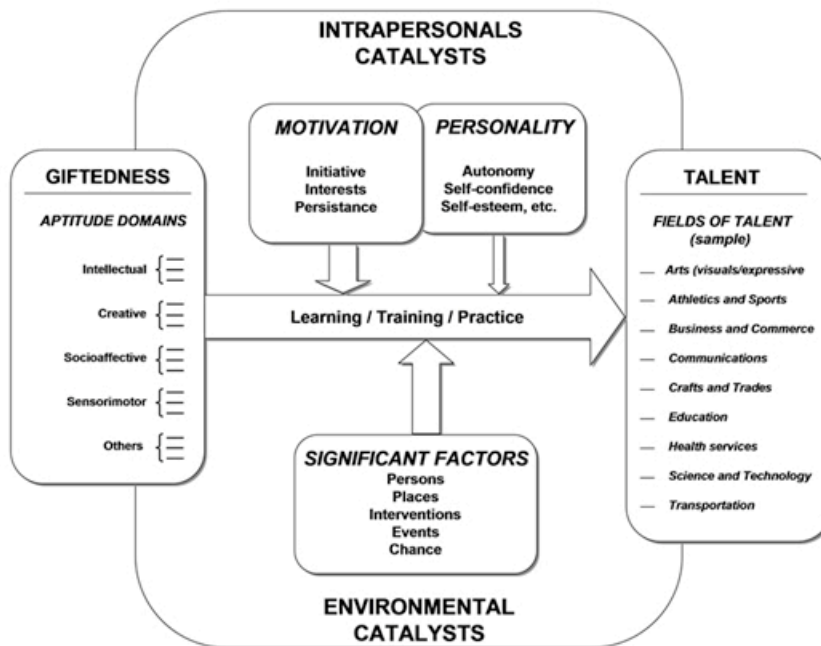
Professor Heller (München) ontwikkelde een model (1992), dat aangeeft dat zowel de niet-cognitieve persoonlijkheidskenmerken als ook de omgevingskenmerken inwerken op de begaafdheidsfactoren van een persoon. Begaafd gedrag, en daarbinnen de te leveren prestaties, wordt hierdoor beïnvloed. Heller bracht hiermee wat Renzulli en Mönks ontwikkelde enerzijds en de ideeën van Gardner (theorie van de meervoudige intelligentie; 1983) anderzijds, samen. Waarna hij zijn toevoeging realiseerde. Gardner noemt acht vormen van intelligentie. Met name de logisch-mathematische, de ruimtelijke, de taalkundige, de lichamelijke, de muzikale, de naturalistische, de inter- en de intrapersoonlijke. Heller breidde zijn inzichten uit met enerzijds de kritische levenservaringen en anderzijds de niet-cognitieve persoonlijkheidsfactoren.

Bron: www.hoogbegaafdvlaanderen.be

Model van Gagné voor talentontwikkeling.

De Franse Professor F. Gagné vergelijkt de begrippen ‘gave’ en ‘talent’. In zijn model (1985, 1991) komt tot uitdrukking wat beide begrippen behelzen en hoe ze op elkaar inwerken. Hij ziet gaven of begaafdheden als natuurlijke mogelijkheden/aanleg. Talent als ontwikkelde mogelijkheden. Mede door inwerking van twee soorten katalysatoren (intrapersoonlijk en omgeving) op het leerproces, wordt gave omgezet in talent.

Bron: www.pharosnl.nl

Kenschets hoogbegaafdheid.

In 2007 zijn twintig experts op het gebied van hoogbegaafdheid via vijf delphi onderzoeksrondes, tot een kenschets van hoogbegaafdheid gekomen. Centraal daarbij staat de vertolking van de specifieke persoonskenmerken. Uitgangspunt is om tot een positieve kenschets te komen. De definitie is tot stand gekomen, door experts in hoogbegaafdheid (zelf hoogbegaafd) te laten duiden wie zij zijn. De uitkomst is:

‘Een hoogbegaafde is een snelle en slimme denker, die complexe zaken aankan. Autonoom, nieuwsgierig en gedreven van aard. Een sensitief en emotioneel mens, intens levend. Hij of zij scheidt plezier in creëren.’

Bron: www.oja-psychotherapie.nl/voorwoord.htm